

SUVANNON SEUTU

J O U L U N A

1 9 6 5

SUVANTO-SÄÄTIÖN JULKAISU N:o 6 1965

Viljo Kukko:

Runolaulaja Larin Parasken syntymäpäiväksi

27. 12. 1833 omistettu.

Päivyt armas paistamaan. Lapsi olet Suomenmaan.
Tuuli tuttu tuntumaan. Lapset kaikki laulamaan.

Kannakselta, kaukomailta, runoratsut rattoisasti.
Armaat aallot ajattomat. Suomen päiväyt paistamaan.

Tietäjät ja taatot teille, laulelivat lapsosille.
Tytöntylleröt somaiset. Siel on juuri Suomen suvun.
Missä kannel helskytteli. Runonjuuret juurtunehet.

Tyttö kaunis Karjalasta, lauleskeli lapsosille.
Suomen suurelle suvulle. Näin Larin Paraske meille.

Kultia kuu omaavi. Laulurastas rantamilla.
Sinipiiat karkeloiden. Jo on ihana aika.
Tulin teille jo tutuksi. Laulain Suomen lapsosille.

Laitan teille sorjat laulut. Tiedot kaikki tietäelen.
Synnyt syvät selvittelen. Laulan lapsille omille.
Suvulle koko Suomen kansan.

Tuutilullat tuutimassa. Kasvakohon suuri kansa.
Illoksi Isän taivahisen. Kunniaksi Kaikkivallan.

Kansani on kallis mulle. Sekä suvun suuret urhot.
Esi-isät muinaisilla, Suomen suurilla saloilla.
Laulaa Larin Paraske teille. Tietäjät on teitämässä.

Aurinkoinen armahasti, lämmittelee lapsen mielen.
Kesäpäivä saapumassa. Ihanasti immet siellä.
Kaunihihi karkeloiden. Kalevalan sinipiiat.
Laulelee lapsosen teille. Larin Paraske Karjalasta.

Joulun odotus

ON SYTTYNEET TAAS
JOULUNKYNTTILÄT.

ME JUHLAA SUURTA
JÄLLEEN ODOTAMME.

KÄY JOULUNVIETTOON
VIERAAT – YSTÄVÄT

JA TONTUT HIIPII
KOHTA KESKELLÄMME.

JA JOULUPUKKI
NYÖKKÄÄ TULLESSAAN.

ME SAAMME LAHJAT
HÄNEN KONTISTAAN.

IIVARI KARPANMÄKI

Joulun muistoja

Ensimmäinen joulun muistoni oli tämä. Istuin äitini sylissä viisi vuotiaana Sakkolan kirkossa, naisten parvessa ja urkujen vieressä. Katselin siellä kirkkaita joulukynttilöitä. Aattoiltana olin saanut so-kerinuken neiti Askaanilta.

Toinen joulun muisto on seuraava. Oli koulun kuusijuhla 1900. Kyllä oli riemu ylimmillään. Aluksi laulettiin: "Mä seisahdun nyt ete-hes". Olipa meillä Topeliuksen satunäytelmä "Kuu kirkas". Siinä oli kuun osassa Miina Laamanen. Kuun tervaaajana Juho Koiranen ja Anni Pitkänen, rikkaana puutarhanomis-tajana Ville Laamanen ja kerjäläis-poikina Maija Pitkänen ja allekirjoittanut.

Tuli joulu 1911. Silloin sain saat-taa isäni haudan lepoon. 1937 muu-ti pikku Martta tyttäreni taivaan kotiin. Viimein 1947 joulun aattona oli mieheni vuoro. Näin joulun lah-jana olen saanut tätä lajia. Mutta sanon vain:

Hyv ollaksein, on Jeesuksein.
Kuhunka tahdot viedä.
Sun sanasi, on valoni.
Kun kuljen murheen teitä.

A. Systä

Tässä on erään Sakkolan emän-
nän lyhyt ja koruton joulukerto-
mus. Meidän elämäntalomme
nivelttyvät erilaisiin tapahtumiin,
joista monet jättävät lähtemättö-
män muiston jälkeensä.

Muistojemme kuvakirjassa on
joululla tärkeä sija. Sen erilaisuus
arkisesta elämästä poikkeavana jää
etenkin lapsen herkkään mieleen.
Silloin kaikki uudet elämykset ovat
voimakkaita ja aitoja. Varmaan
jokaisen muistissa on säilynyt se
hetki kun pienenä lapsena pääsi
ensimmäisen kerran joulukirkkoon.
Kirkkaat kynttilät, kristallikruunu-
jen kimallus, ihmisten paljous, se
oli kokonaan erilaista kuin tavalli-
sesti muina aikoina.

Erilaista oli myös joulunevan-
keliumin kertomus seimen lapsesta,

paimenista kedolla ja taivaallisesta
sotajoukosta, jotka ylistivät Juma-
laa. Ristiriita lapsen mielessä oli
siinä että kuinka paimenet ja lam-
paat tarkenivat olla pimeällä ke-
dolla kun meillä oli metrien pak-
suiset hanget ja kova pakkaneen.
Vasta myöhemmin on tullut tietä-
mään että on toisenkinlaista ilmas-
toa, mitä on meillä täällä kylmässä
pohjolassa.

Menneet joulut kuvastelevat täs-
säkin muistojen helminauhassa. Pal-
jon on niissä ollut iloa, joskus vie-
läkin enemmän surua. Kumpikin
ovat tarpeellisia ihmisen elämässä.
Jos aina olisi vain iloa ja myötä-
käymistä, voisi ihminen tulla liian
itsekkääksi ja kevytmieliseksi. Mur-
heet kasvattavat ja kypsytävät
meitä iäisytytt varten ja siinähan
onkin elämän tarkoitus.

Antakoon tämäkin joulu meille
uusia ajatuksia ja ohjatkoon mie-
lemme niihin arvoihin, jotka kestä-
vät kaikissa elämänvaihteluissa.

Muistoja Sakkolan kiertokouluista

Sakkolan pitäjässä oli ensimmäisenä kiertokoulun opettajana 40 vuotta Yrjö Kelo, joka kuoli 1862. Hänen jälkeensä toimi samassa tehtävässä 10 vuotta hänen poikansa Johan Kelo. Sitten tuli opettajaksi Elias Lamppu. Tähän aikaan kuului Sakkolan pitäjään myös Metsäpirtti ja osa Vuokselan seurakuntaa. Sakkolan historiassa on selvitelty tarkemmin näiden opettajien vaalia ja toimintaa. Heille kuului tavaukseen, sisäluvun, uskonnon ja jonkun verran laulun opetusta. Lapset olivat maalaistalon asuinhuoneen pöydän ympärillä ilman minkäänlaisia oppilasistuuksia ja -pöytiä.

1894 tuli kiertokoulunopettajaksi Katri Riikonen os. Noro ja sai hän tehdä todella uutisraivaajan työtä, sillä elämä ja tavat olivat vielä siihen aikaan hyvin alkeellisia.

Opettaja Noron tultua toimeensa oli seurakunnan puolesta kehoitettu joka kyläkuntaan, jossa koulua pidettiin, tekemään oppilaille sopivat noin 4 metriä pitkät ja 1 m korkuiset vinopöydät ja yhtä pitkät istuinpenkit. Kun sitä ja monta muuta koulumuotoa pidettiin suurena edistysaskeleena kouluhalalla, josta nykyaikaisella nuorisolla ei ole vähäistäkään käsitystä, niin tulkoon tässä muutoinkin senaikaista koulutyöstä jotakin kerrotuksi.

Tulkoon tässä mainituksi että kansakouluja ei siihen aikaan kunnassa ollut muuta kuin kirkonmäen koulu, joten suuren kunnan lapsiluvusta ei montakaan prosenttia saanut kouluopetusta hyväkseen käyttää.

Opetushuoneiksi kysyttiin joka kyläkunnan kinkerilukusissa, minkä talon isäntäväki suostui antamaan

Kiertokoulunopettaja Katri Riikonen vas. ja hänen sisarensa Anna Noro.

suurimman huoneensa, tavallisesti elotupansa, kouluhuoneustoksi sen kolmen viikon ajaksi, minkä koulu kesti. Myöhemmin kun pitäjä eli seurakunta pieneni, kesti koulu joskus kuusikin viikkoa.

Voi helposti kuvitella, minkälainen oli silloinen luokahuone, matala, pienet ikkunat ja leivinuuni, ei mitään ilmanvaihtoa. Uuninpelti oli koko ajan auki ja useimmin ovikin auki, sillä kun lapsia oli sullottuna monastikin 30—40 kpl yhteen huoneeseen, niin paksuksi rupesi ilma käymään. Usein tähän tupaan oli täytynyt sovittaa opettajan sänkykin, koska toisessa huoneessa asui talon oma väki. Opettajan vuosipalkka oli 300 silloista markkaa ja myöhemmin 400. Vaikka rahanarvo olikin toinen kuin myöhemmin, niin ei se olisi mitenkään riittänyt, mutta useimmin talonväki antoi opettajalle ruuan, tai

sai hän sen naapurista kun kävi kylällä lauluja opettamassa tahi seuroja pitämässä.

Muistan myöskin, kuinka alkoi opettaja Noro-Riikosen opetustyö. Siihen asti olivat äitit meille opettaneet kirjaimet yleensä: en em ym. vanhan kaavan mukaan. Nyt opetti opettaja äm än jne. Kirjoitustakin alettiin opettaa. Musta taulu pantiin seinälle ja opettaja teki liidulla viivoja, joista katsottiin mallia. Kivitaluihin viivattiin sarakkeet, joihin kivikynällä eli rihvelillä, koetettiin tehdä kirjaimia opettajan mallin mukaan. Lopulta tehtiin jo numeroitakin. Siitä se useimmalle alkoi ja voi kun tuntui hyvältä kun kiertokoulun lopussa olttiin jo niin edistyneitä useampikin, että osattiin oma nimi kirjoittaa ihan omakätisesti ja lukea osattiin muidenkin kirjoitusta. Kirjoitustunnin jälkeen seurasi laskentotunti. Siinäkin sai opettaja näyttää kaiken ihan alusta alkaen. Kertoja jakolaskujen opetukselle ei jäänyt aikaa.

Kaikissa niin kirjoitus- kuin laskuharjoituksissa käyttivät oppilaat, kuten sanottu, kivitaluja, joita opettajan mukana kuljetettiin koulun puolesta kylästä kylään. Niitä oli noin 20 kpl ja järjestäjät kokosivat ne tunnin päätyttyä opettajan pöydälle. Niiden käyttö ei tullut kalliiksi. Kun taulu oli piirretty numeroita tai kirjaimia täyteen, pyyhittiin ne pois. Opettajan määräys oli että jokaisella piti olla liinaräsy, jota yhteisessä vesikupissa kasteltiin. Kyllä me pojat sitäkin tehtiin kun opettajan silmä välttyi että sylkäistiin taululle ja pyyhkäistiin hihalla numerot pois.

Oppikirjoina piti jokaisella olla itsellään virsikirja, viivotin ja mi-

VIIMEINEN RAILO

Sakkolan pitäjän päästä päähän jakava Suvanto oli liikenteen kannalta eteläpuolen asukkailla erittäin hankala. Vaikka Kiviniemi kasvavana asutustaajamana tarjosi monia mahdollisuuksia, olivat kirkko ja monet kunnalliset laitokset kuitenkin Suvannon pohjoispuolella ja niihin oli aina määräaikoina toimitettava asioita. Koska kiinteitä siltoja eikä muita niihin verrattavia ylitysmahdollisuuksia ollut

muualla kuin Kiviniemessä, oli turvauduttava joko laiva- tai venekyytiin. Yleensä Suvannon rantataloissa oli vene, useimmissa kaksikin. Vakinaisen laivaliikenteen lopputtua 30-luvun alkupuolella oli venekyyti ainoa mahdollinen kulkumuoto.

Huolimatta hyvistä kulkuvälineistä ei Suvannon ylittäminen varsinkaan itä-länsi myrskyllä ollut meille tottuneillekaan kulki-

joille vaaratonta. Kokemuksen ansioksi lieenee pantava se, että ihmishengen menetykseen johtaneita onnettomuuksia tapahtui erittäin harvoin. Syksyn ja kevään kelirikkokaudet olivat myös kiusallisia, vaikka ne eivät yleensä kestäneet kauan.

Mieleeni muistuu eräs merkillisimpiä ja vaarallisimpia Suvannon ylittämisiä, vaikka sen vaarallisuus selvisikin vasta myöhemmin. Joskus 30-luvun alkupuolella Arvo Liesmaan ollessa pappina Sakkolassa järjesti paikallinen ompeluseura kodissani kuusijuhlan, jossa Liesmaan tavan mukaan piti olla puhujana. Aika lieene ollut jo joulukuun alkua sillä useinhan oli pitkiä syksyjä jolloin veden jäätyminen alkoi myöhään. Jo päivällä Suvanto oli peilityyni ja iltapäivällä esiintyi vähäistä jäänmuodostusta. Pakkastakin oli illan suussa jo 7—8 astetta. Lisäksi oli kirkas kuutam.

Jännittyneinä ja levottomina tarkastelimme veljeni kanssa tilannetta, sillä meidän tehtävämme oli saattaa pappi tilaisuuden jälkeen toiselle rannalle. Illalla Suvanto oli jo vahvassa jäässä venekuljetusta ajatellen, mutta jostain käsittämättömästä syystä oli jäässä raito, joka alkoi melkein meidän rannastamme ja johti Myllyniemen länsipuolelle. Päätelimme, ettei se voi olla vielä vahvassa jäässä. Siitä päätettiin yrittää, varsinkin kun Liesmaakin oli halukas astumaan kyytiin. Haimme kaksi jään nostossa käytettävää uittohakaa mukaan ja kolmeen mieheen lähdimme rantaan seuraväen jäädessä mäelle seuraamaan yritystä.

Poistimme peräistuinta lukuunottamatta kaiken kaluston veneestä. Jollakin keinolla pääsimme rai-

käli mahdollista, myös Lutherin vähä katekismus sekä Raamatun historia. Kaikilla lapsilla ei viimeainnituja kirjoja ollut ja niille ne lainattiin koulun puolesta. Lukukirja taas lainattiin kaikille oppilaille ja niitä kuljetettiin opettajan ohella suuressa kirstussa koulupiiristä toiseen, kuten myös kivitalut ja rihvelikynät ja muut koulun tarvikkeet.

Olisi luullut että tällainen vaivalloinen työ puutteellisissa ja epätervellisissä oloissa lopettaa opettajan terveyden ennenaikojaan. Mutta niin ei käynyt. Opettaja oli aina iloinen ja reipas lasten kanssa välitunnilla leikkimässä. Hänellä oli aina uusia leikkejä, jotka sopivat lasten iloksi ja viihdytykseksi.

Vaikka Sakkolan alue pienikin niin yhden opettajan pitämänä kesti 2—3-vuotta ennenkuin koko pitäjän kierros oli tehty. Siksi muodostettiin Suvannon etelä- ja pohjoispuolet eri koulupiireiksi niin kaksi koulua oli aina samanaikaisesti toiminnassa. Näin oli palkattava toinenkin opettaja. Lyhyen ajan olivat opettajina Aino Kaukonen ja M. Meriläinen. 1898 tuli toinen Ernst Weissel. Hän hoiti kiertokoulunopettajan virkaa siksi kunnes oppivelvollisuuslain toi-

Ernst Weissel, kiertokoulun ja alakansakoulun opettaja.

meenpanon jälkeen nimitettiin alakansakoulun opettajiksi.

Kun kansakoulu tuli pakolliseksi, väheni kiertokoulun merkitys. Kuitenkin ne olivat käynnissä aina talvisotaan saakka ja toimivat etupäässä uskontokouluina alle rippikoulun ikäiselle nuorisolle. Kiertokoulun opettajina toimivat myös Esteri Virkki, Aino Meskanen ja Anna Kuparinen.

Juho Koiranen

LAUVANTAKPÄIVÄ SAKKULAS

Siel kot-Karjalas ko eletti, ni ain lauvantakpäivän ehti lämpösi. Niitä tehti motan sortuu: omenakakkaro, ryynipiirakoi, otrakakkaro, vehnästä, rahkakakkaroa, marjakakkaroa ja munakoakkuu.

loon, mutta totesimme senkin olevan paksummassa jäässä kuin aluksi luulimme. Siirryimme kaikki veneen peräpuolelle jolloin etuosa kohosi korkealle nousten jään päälle. Seisten veneessä iskimme keksimme kummaltakin puolelta jäähän ja hirmuisella rytinällä ja paukkeella murtui jää veneen alla äänen kuullessa kilometrien päähän. Noin 50—200 metriä vastarannasta päättyi railo, jolloin oli edessä kysymys, mitä nyt.

Tulokseksi tuli, että Liesmaa yrittäisi juosta maihin, syksyinen jää kun on sitkeää. Hukumisvaaraa ei enää ollut, koska vettä oli vain noin 50—60 senttiä. Arvelimme kyllä jään kestävän kun juoksija pääsee vauhtiin, mutta kuinka startti onnistuisi peilikirkkaalla lähtöviivalla. Ja onnistuihan se. Komealla rytinällä jään painuessa ja katkeillessa laajalta pääsi tumma hahmo metsän reunaan ja hetken kuluttua kuului ilmoitus perille päästyä.

Kun seuraavana päivänä tarkastelimme venettä säikähdimme todella. Sentin paksuinen jää oli leikannut keulasta veneen laitalaudat melkein puhki. Vielä 100—200 metriä ja veneen laidat olisivat olleet auki ja seurauksia ei olisi ollut vaikea arvata. Viimeinen railo olisi nimensä mukaisesti ollut meille kaikille viimeinen railo.

Uuno A. Pulakka

Arkipyhäks ei iha näi monta sortuu teht, mut juhlapyhiks tehti viel usjempoaki sortuu.

Perentakiltan kuorittii jo kakaraomenat ja siin ol välist usjaki kuorija. Jos ol paljo perettä, ni kakkaro pit tehä sitä mukkoa ja kuorijoiki pit sillo olla suur arttel. Siin kuoriis ol toisinoa oikei lust, ko ol usja naine kuorimas, ni siin kaskuttii kuka mitä lustimpaa ties.

Lauvantakoamun noustii jo hyvis ajois yllä. Oamkohvi joutuu äit pan kakaraomenat kiehumoa ja tytöt läksiit leävää lypsämeä. Omenii kiehuu äit alust vehnäse ja kakkarakuore. Sit ko tytöt tulliit lypsämäst ja olliit juoniet kohvi, jäi toine tyttö äiti kans tekmeä lämpösi, toine män oamaskareil. Omenat olliitki jo kypset, niist valutettii ves pois ja riputettii suoloa peäl. Sit otettii huttupurtsa ja alettii hiluo niit. Ko soatii ne iha hienoks, pantii sekkoa voita, kokomaituo ja muna tai par. Sit otettii kapusta ja sen kans sotkettii oikei muriaks. Toine keitti sil aikoa piiraka syvämi, millo otraryynist, millo hersryynist tai riisryynist.

Uun ol kans pant jo lämpiimeä. Sit tuotii ruokhuoniest kakkaralauvat valmiiks ja keännettii perriepöyväst pöytälauta nuri ja siihe patnii läjä kuorjauhoi ja nostettii tahasta pöyvä ja pyöritettii siint sellane pötkö, mikä sit leikattii sopiviks paloiks. Sit käyttii alentelema, keäje kans taputeltii sellasiks paksupuoleisiks kakkaroiks. Ko kaik tahas ol täl viisii alennelt, otettii kakkarapapelo ja sil papelotettii ne nii suuriks ko lautane. Erpitäjis tehti er suuri kakkaro, meil Sakkulas tehti näi suuri, Pyhäjärvel tehti sellasii ko kohvtassi.

Piiraka ryynit ko olliit kiehuniet puolokypseks, valutettii ves pois,

pantii kokomaituo, voita ja suoloa ja annettii viel vähä aikoa kiehuu, sellast ryynit ko riis ja hers keitettii pelkäs maijos, mut karkiat otraryynit voa keitettii ens veis. Ko piiraka syvämet olliit vähä aikoa jeähtyniet, käyttii tekemeä kakkaro ja piirakkoi. Veitse kans levitettii huttuu kakroi peäl ja sit näp-pilöil peärmättii reunat. Siin sitä kilpailtii, kuka osas sorjemmast keänteä reunat. Äit osas tehä hyvi sorjat kakkara reunat. Mie en opint nii sorjii tekemeä millokoa. Samal viisii ajeltii piirakat. Meil tehti ne puolkuu mukasii. Ko soattii kakkarat ja piirakat tehhyks, ol vehnänekkii jo noust. Siint tehti sellasii lettii, neljäl ja kolmel tikutettii ja pantii peltii nousemoa. Vehnäkuorie tehti sit rahkakkaroi ja marjakakkaroi.

Sit veättii hiilet pois uunist kouku kans liittoa ja pantii yhel tiel murkina kiehumoa. Keitettii voa vellii ja varistettii entistä lihahohotähetä, kohtah ane joutuut kakkaratki murkinaks. Sit tuotii ulkont havluuta. Se ol varsniekka ja sil havuttii uun ja visattii viel suoloi arinal, jottei pohjat palaniet.

Tytöt lennättii nyt kakkaralauva uuni luoks ja sit äit liitti kakkarat uunii. Ei niihe siel huolint kauva olla, ko ne olliit kypset. Tulha niitä monta uunilista, niitä kakkaro. Piirakat voijettii maijol peältäppäi enne uunii panemista ja tökittii viel kahvelil, jottei kuor noust. Kypset kakkarat ja piiraat voijeltii voil. Nyt olliit vehnastki jo noussiet ja ne voijeltii munal enne uunii panemista. Sit ko otettii uunist, voijeltii viel sokuriviel ja riputettii sokurhienoo peäl.

Piirakantekijä Sakkolasta, ei kuitenkaan tämän kirjoituksen kirjoittaja.

Tytöt pannii perriel murkinan pöyteä. Siin ol jamakkoa, leipeä, voita, vellii, loho tähetä ja lämpymii kakkaro. Ko ol syöty ja lämpöst olliit jeähtyniet, pantii ne kakkarokorri ja vieti ruokahuoniehe tai sulanoa. Muu pere ko läks pelol, käivät naist tuppoa pesemeä. Äit toi viel lihhoa paistumoa ja rieskoa. Ne paisuit hyväst lämpösi peräst. Lihapata ja rieskapata pantii uunii uhvatal.

Tytöt kantoit suavil kyökist tuva-pesuvettä korena kans. Ko ol pöyvä ja penkit pest harja kans, hiekkoa pantii hankates, jot soattii valkijaks, jos ol moalamato pöytä. Samal viisii hankattii lattia metlal ja harjal. Sit huuhottii ensi kuumalviel, sit viimiseks kylmäl, jot moalamato lattia jäi valkijaks. Sit kuivattii oikei kuivaks ja viimiseks viel hankattii kuival rievul.

Ko soattii lattiat pessyks, keitettii

pesiäiskohvit oikei vehnase kans ja kutsuttii pereki pellolt juomoa.

Tytötki männiit viel iltaruppiema ajaks pelol, jos ol heinaika tai niitämene. Sauna pantii siin neljä aikoin lämmitä. Kuuve aikoin tultii pellolt pois. Sit naist läksiit iltatöil, lehmii juottamoa ja lypsämeä, sikoi syöttämeä ja vaskoi juottamoa. Yksi naisist tul maituo kiertämeä separaattori kans. Sit naist laittoit taas ruokoa pöyteä. Nyt syöttii kakkaroa, piirakkoa, voita, maituo ja otettii lihapata uunist ja käyttii tökimeä. Jokahine otti kakkarapalan kahvelihie ja tökkäs sitä siel liha-poas — ja se vast ol hyväveä. Sit ko ol muite syöty, otettii suilisiks viel marjakakkaroa tai jos ol mitä muuta marjasuppi.

Ko ol sauna siitynt, männiit miehet ensi saunaa. Naist antoit miehii puhtaat alusvaattiet viel kainaluo. Täl aikoa naist pessii astiat ja paniiit puhtoa pöytäliina elotuva pöy-

väl. Lapset olliit jo päivät tuoniet kisakelloloi, harakakukkii ja ruiskukkii joka suojoa. Sit ko miehet tulliit saunast, männiit naist saunaa ja laittoit lähtiesseä miehii saju pöyteä. Itsellie naiset keittiit kohvii ja panniiit kohvikattila uuni suuhu, jot se kest varin nii kauva ko hyö olliit saunas.

Sit ko naist ja lapset ol tulliet saunast, käyttii viettämeä sellasta lepposta lauvantakiltoa. Luvettii sanomalehtii ja hoasteltii päiväta-pahtumist. Nuoret läksiit omil takateillie, kuka tantsuloihe, kuka toisijaa tappomoa. Riipello hoast kuulu lintuloi laulu ja keäje kukkumine. Vanhemmat ihmist männiit vähä kerrasaa makkoamaa, ko olliit istuniet aikoase huonie rappusil ja tunteniet, jot just näi pitteä olla, näi o hyvä. Tuvast ei kohta kuulunt ko kello käymine ja nii loppu yks lauvantakpäivä Karjalas — Sakkolas.

Alma Kallonen.

Helsingin Sakkola-Seuran hengellisen juhlan osanottajia. Edestä oikealta: Kanttori A. Lehmusvuori, tuomiorovasti Eino Sares ja rovasti J. Laurila rouvineen.

Sakkola-Seuran kirkkojuhla Helsingissä

Perinteelliseksi voidaan jo luonnehtia tilaisuutta, jonka Sakkola-Seura yhdessä Helsingin Tuomiokirkkoseurakunnan kanssa syksyisin järjestää. Tilaisuuksia voidaan myös pitää ainutlaatuisina, sillä Helsingin Sakkola-Seura on ainoa, joka tällaisia kihupyyhiä on järjestänyt. Pääkaupungin sakkolalaisilla on tähän myös luontaiset edellytyksensä; ovathan entiset sakkolalaisten sielunpaimenet ikäänkuin jonkin ihmeellisen johdatuksen kautta päätyneet juuri Helsinkiin.

Järjestyksessä kolmansia tällaisia lokakuisia kirkkojuhlia vietettiin Helsingissä 9—10. 10. -65, jonne oli kutsuttu entisiä sakkolalaisia muultakin maakunnista.

Juhla alkoi lauantaina klo 19.00 Tuomiokirkossa pidettävällä ehtoollisjumalanpalveluksella, jossa saarnasi rovasti Arvo Liesmaa Helsin-

gin maalaisseurakunnasta. Useat entiset sakkolalaiset ripittäytyivät entisten sielunpaimeniensa edessä.

Sunnuntaina kokoonnuttiin Tuomiokirkkoon uudelleen klo 10.00. Saarnaajina kuultiin nyt tuomiorovasti Eino Saresta sekä rovasti Joonas Laurilaa Kallion seurakunnasta ja urkurina toimi niinkään sakkolalainen musiikkitirehtööri Antti Kuisma.

Jumalanpalveluksen jälkeen juhla jatkui Tuomiokirkkoseurakunnan seurakuntasalissa tuomiorovasti Sareksen toimiessa isäntänä. Lausussaan vieraansa tervetulleiksi hän leikkisästi tarinoiden muisteli myös Sakkolan aikojaan.

Ohjelma jatkui seuraavasti: Liisa Kiesiläinen lausui Mirjami Lähteenkorvan runon "Lasinen kirkko" ja Aale Tynnin "Kaarilta" Sitten kuultiin erään "silmenteke-

vän" sakkolalaisen, entisen kansanedustajan, kunnallisneuvos Antti Kuisman tarinointia "suhinaa Sakkolan seuduilta".

Tauolla nautittiin kahvia ja kakaroita munavoin kera, minkä jälkeen ent. Sakkolan kanttori, musiikkitirehtööri Aaro Lehmusvuori esitti viulunsoittoa mainintansa mukaan 30 vuoden tauon jälkeen. Ohjelma käsitti Ole Bullin ja Oskar Merikannon sävellyksiä.

Yhteisesti laulettiin Karjalaisen laulu ja siitä rovasti Liesmaa löysikin aihetta seuraavaan pakinointiinsa "kauniista" ja "kurjasta" Karjalasta. Ja kun sattui olemaan Aleksis Kiven päivä, esitti Aune Pitkänen Eino Leinon runon päivän sankarista. Lopuksi eräs vieraamme, päätoim. Iivari Karpanmäki esitti Suvanto-Seutu-lehden tervehdyksen. **Eka Karppanen**

EKA KARPPANEN:

JAAMAN KUMMIÄIJÄ

Elin kymmenettä kesääni, kun jouduin kokemaan mitä täysipainoisimpia elämyksiä ja seikkailuja. Tuollaisia luonnollisia, normaaleja, itsenäistyvän pojan elämäkokemuksia, mutta myös iälleni liian varhaista epäonnistumista ja epäoikeudenmukaisuutta.

Kummitätini — äitini sisarista nuorin — oli talonemäntänä Pyhäjärven Jaamassa, ja sinne — peräti toiseen pitäjään pääsin tekemään ensimmäisen junamatkani, aivan yksin ja itsenäisesti. Tarkoitukseksi oli, että jäisin sinne paimenpojaksi koko kesän ajaksi, mutta toisin kävi. Viikon vierailu siitä vain muodostui.

Äiti minut saatteli Kyläpuolelle Petäjäjärven asemalle ja osti puoli pilettilä Noitermaan pysäkillä. Juna tulla höyrysi asemalle ja minä sain kavuta korkeat portaavat ylös vauhusillalle.

Siinä sitä sitten köröteltiin, ensin tuttujen maisemien halki Kiviniemeen, komean kaarisillan kautta yli kuohuvan Vuoksen Kiviniemen asemalle, missä seurasikin pidempi seisahdus. Veturi näet tarvitsi höyryvoimatäydennystä, halloja ja vettä.

Päästiin vihdoinkin jatkamaan matkan tek—koo, mat—kan tek—koo, matkantekkoo... ensin Viiksanlahden rantaa kaartuen, sitten viivasuoraan halki Haidermaan kylän Sakkolan asemalle, missä jälleen pysähdys, tällä kertaa yllättävän lyhyt. Seisoin vaunun portailla aikeissa laskeutua asemasillalle ja loittelemaan, kun kuului parrakkaan konduktöörin kummallisen tuntuinen kuulutus: "Juna lähtee — maanuee!"

Jo aikaisemmillä asemilla olin ihmetellyt, mitä tuo "manuee" mahdollisesti tarkoittaa. Päädyin otaksumaan, että se kenties oli ruotsia tai venäjää ja tarkoitti samaa kuin "juna lähtee". Vasta aikojen jälkeen minulle selvisi: konduktööri oli kehoittanut "...vaunuihin!" mikä kehoitus sitten parran läpi päästyään tuntui hieman vääristyneen.

Sakkolan asemalta lähdettyä jouduttiinkin kohta Pyhäjärven puolelle ja ensimmäiseksi sivuutettiin Porsaanmäen kylä. Sitten jatkui rata suoraviivaisena Noitermaan pysäkillä saakka, jossa minun olikin jätävä junasta pois.

Siellä ratapihan lähetyksillä oli minua odottamassa nyt hevoskyyti, kuskina Jaaman äijä, kummitätini appiukko. Etappi Noitermaasta Jaamaan, Pyhäjärven rantakylään oli noin neljän virstan mittainen. Tie oli huonoa. Pitkillä kujasilla oli kuraa ja savivelliä paikoin karrinrumpuihin saakka. Välillä tie mutkitteli pitkin hakamaita, missä kivet, kuopat ja puiden juuret lakkaamatta ravistelivat ja vatkasivat rattaitamme. Olisi ollut paljon mukavampaa kävellä, mutta se kai ei ollut nyt soveliasta.

Olin viettänyt kummilassa muutamia alkukesän päiviä, tutustunut uusiin maisemiin ja laidunmaihin, kotieläimiin ja yleensä koko uuden ympäristöni elämänrytmiin ja -tapoihin. Seudun kasvullisuudessa oli minulle uutta kultapellet eli kulle-rot, joita sielläpäin kasvoi valtavina mättäinä. Uutta olivat minulle myös räpylät, Pyhäjärven mui-kut, joiden pyyntimatalla sain olla mukana.

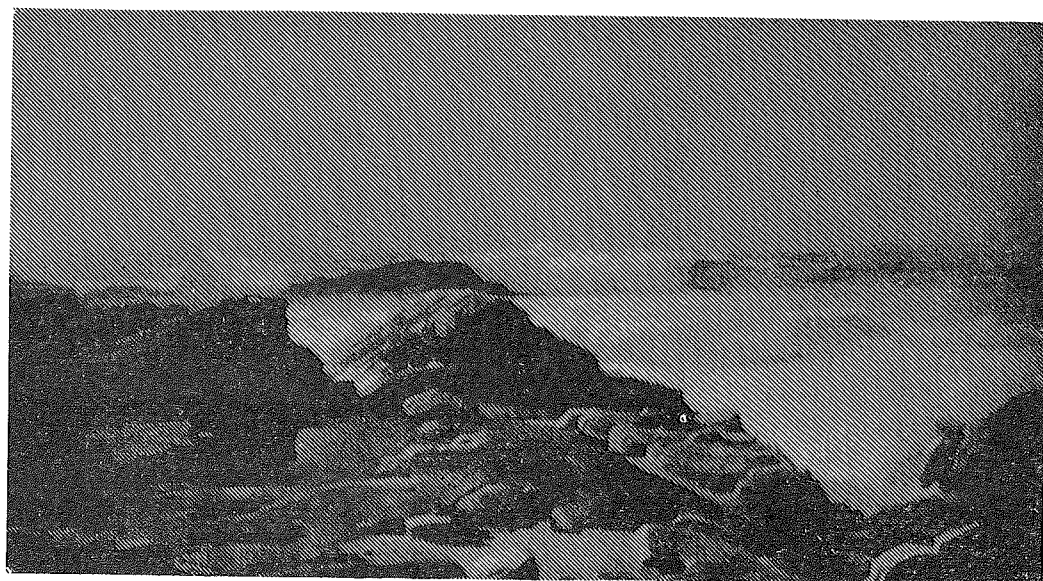
Jaaman äijä oli tunnettu tarkkana, nuukana ja vaativana ukkona. Minunkin aikaansaannoksiani hän tietenkin tarkasti seurasi, vaikka en sen seikan merkitystä ymmärtänyt ennenkuin joskus myöhemmin.

Eräänä iltana kun talon väki oli kotiutunut askareiltaan, istuuduimme ruokapöydän ääreen iltaselle, äijä talonvanhimpana pöydän päähän. Kummitäti kiidätti uhvatan varassa uunista pöytään savipotin, jossa kärisi kuuma sianpaisti. Äijän silmät seurasivat tarkasti jokaisen edesottamuksia, ja eritoten minun — sen tunsin piinallisena. Kukin leikkasi vuorollaan itselleen palan paistista, niin myös minä. Äijän katseen vaivaamana pelkäsin, ettei se minulta onnistuisi, minkä vuoksi otinkin vain nokareen pehmeätä läskiä. Kunnon liha olisi tietysti ollut minulle enemmän mieleen, mutta yritin olla vaatimaton ja nöyrä, näinhän minulle oli opetettu.

Yksi ja toinenkin leikkasi jo paistista toistamiseen, ja kun ei minultakaan ollut vielä nälkä kakkonnut, päätin toisten tapaan santasata. Nyt oli tilanne kuitenkin vaikeampi, kuin aikaisemmin. Lihaa olisi pitänyt kovertaa syvemmältä, kun minulle käsittämättömästä syystä joka puolella paistia oli esillä vain läskiä.

Tyydyin ottamaan jälleen vain palan jo valmiiksi irronnutta läskiä. Mutta silloin kuului pöydän päästä äijän jyrisevä ääni, verkkaaisena, uhkaavana, minulle osoitettuna: "Elköös siul muu kelpaakkaa ko läski!"

Yritin sanoa jotain puolustukseksi, mutta en kai siinä juuri onnistunut. Nyt alkoi kummitäti puo-

Laatokan tyrskyt

Kierrenuotan vetoa Lohijoen rannassa

Kun omistimme metsämaan aivan valtion metsän vieressä Laatokan rannalla niin usein kalastelimme myös Laatokalla. Lohijoki, joka oli Pyhäjärven ja Sakkolan rajajoki, oli hyvin kalainen. Laatokassa oli kalaa kaikenlaista ja sieltä ne nousivat myös Lohijokeen, sillä tämä laski vetensä Laatokkaan.

Täällä syntymäpitäjämme rantapoukamissa, Laatokan kirkkaassa vedessä kävimme uimassa, sekä Laatokan rantametsiköissä marjastamassa ja sienestämässä. Täällä myös paimensimme usein karjaa.

lustella minua ja häneen yhtyi kummisetä, mutta kotirauha kummilassa oli auttamattomasti häiriintynyt. Varhain seuraavana aamuna sain tädin saattamana lähteä Noitermaahan ja hänen ostamansa puolipiletin oikeuttamalle, elämäni toiselle junamatkalle — Noitermaasta Petäjäjärvelle.

Täältä vietiin myös paljon puutavaraa maailman markkinoille, olihan täällä Sakkolankin puolella suuret valtion metsät, joissa monissa paikoin ei ihmisen kirves vielä koskaan ollut puuta kaatanut. Siellä oli synkkiä aarniometsiä ja vieressä Laatokan sininen ulappa.

Täällä, Laatokan kalaisilla vesillä, Lohijoen rannassa, vedimme monta kertaa kierrenuottaa. Parinkin sadan metrin pituinen ja parin metrin korkuinen nuotta vietiin veneellä noin parinsadan metrin päähän rannasta ja laskettiin veteen hevosenkengän muotoiseksi levitettyä. Nuotan keskipaikalla oli perä, tavallisesti noin kahdenkymmenen metrin mittainen pussi. Nuotta oli hyvin pienisilmäinen. Tällaisella nuotalla pyydystettiin Laatokan muikkua eli molkkea paljon. Laatokka antoi hopea-aarteitansa väliin hyvinkin runsaasti, ollen kahdensadan kilon saaliit yhdestä apajasta tavallisia, välistä enemmänkin, miten molkkiparvet sattuiivat liikkumaan Ylläppään

lahdella. Siikaa taas pyydettiin suurisilmäisemmällä verkolla ulompana rannasta. Illalla vietiin tavallisesti siikaverkot ulos ulapalle ja aamulla varhain käytiin hakemassa verkot pois. Muistan hyvin sellaisiakin saaliita yli viisisataa kiloa siikaa yhdessä yössä. Sen takia olikin suolattu siika yleinen Laatokan rannikkopitäjissä pienemmissäkin torpissa.

Syksyisin pyydettiin rysillä sorsia, joita vietiin paljon Pietariinkin. Sorsista maksettiin hyvä hinta. Sen takia liikkui Laatokan rantapitäjissä rahaa runsaasti keisarinvallan aikana. Olihan Pietarin suuri kaupunki lähellä ja kulkuyhteydet olivat hyvät. Keisarinvallan aikuinen kolmen tähden konjakki, kukka tee ja raakasilkkihuivit naisten päässä olivat aivan yleisiä, joita Pietarista ostettiin. Nämä olivat kalliita artikkeleita siihen aikaan ja sai niitä ainoastaan Pietarista.

Nimim:

Siperian Jallu

Vokki Oy:n kaunis myymälä, jossa toimitusjohtaja ja taiteilija Tyyne-Kerttu Virkki esittelee asiakkailleen lastentarhanopettaja Katriina Poralle lahjaksi sopivia puuhelmiä yms. Vasemmalla myymälänhoitaja Eeva Hänninen ja rouva Irma Lahtinen ihailevat tekstiilitaiteilija Ritva Kosken suunnittelemaa punamustaa pellavatakkanä. Liike on jo toiminut 17 vuotta samassa paikassa. Liike on tunnettu ja tunnustettu korkeatasoisesta taiteellisesta, mitä erilaisimmista käsityöistään. Sisustustekstiilit suunnittelee Tyyne-Kerttu Virkki suurimman osan. — Katriina Poran äiti kanneljärveläinen (Unto Seppäsen sisar.) Ritva Koski on o.s. Raaska Sakkolasta. (Yrjö Raaskan tytär) Ritva Lahtinen viipurilaisia.

Sakkolalainen koti- ja taideteollisuusliike Helsingin keskustassa

Helsingin Sakkola-Seuran juhlassa tapasin myös koti- ja taideteollisuuslehden "Omin Käsin" päätoimittajan Tyyne-Kerttu Virkin, joka on tunnetun sakkolalaisen liikemiehen ja maanviljelijän Viktor Virkin tytär. Hän on myös Helsingin Sakkola-Seuran varapuheenjohtaja.

Neiti Virkillä on ollut jo 18 vuotta Vokki Oy niminen koti- ja taideteollisuusliike Helsingissä, Kaupatorin tuntumassa, Uunionink. 15.

Kun meitä oli juhlassa monia, jotka emme olleet tätä liikettä nähneet, vei hän meidät tutustumaan sievään myymäläänsä. Siellä oli tarjolla monenlaisia kodin tekstiilejä, takanöitä, verhoja, sisustus- ja pukukankaita sekä muuta kansanomaiseen mallistoon pohjautuvaa esineistöä. Kaikki on yksilöllisesti tehtyä eikä mitään standardivalmistetta.

— Käykö täällä paljon sakkolalaisia?

— Voi, ei — enemmän saisi käydä, mutta tieto leviää hitaasti, kun tällainen pieni liike ei voi uhrata mainostukseen tarpeeksi.

Olemme osallistuneet alan näyttelyihin Helsingissä sekä maakunnissa, viimeksi mm. Turun ja Salon messuihin. Samoin oli valmisteitamme Omin Käsin-lehden 25-vuotisnäyttelyssä eri puolilla maata.

Meillä suunnitellaan mm. kaikenlaisia kankaita ja autetaan neu-

Suvannon-Seutu toivottaa kaikille lukijoilleen ja ystävilleen viihtyisää joulua ja hyvää uutta vuotta

J. KARPANMÄKI:

KOSKIKARA

Tämä kertomus voisi alkaa siitä jouluaatosta, jolloin joulupukki toi Aarolle uuden kelkan. Ei tästä kapi-
pineesta kauankaan iloa ollut. Mut-
ta ei mennä asioiden edelle.

Se oli pitkä päivä tämä joulu-
aatto. Veljekset Matti ja Aaro oli-
vat yhtämittä äidin jäljessä kyse-
lemässä kaikenlaista.

— Menkää nyt siitä vaikka vä-
häksi aikaa ulos, sanoi äiti kylläs-
tyneenä kun oli muutenkin paljon
tekemistä. Poikia ei huolinut kah-
desti käskeä. Pian olivat takit
päällä ja saappaat jalassa, sitten
vain pihalle. Pakkanen oli kova.
Kelmeä aurinko paistoi kovin al-
haalta ja ilma oikein säkenöi kyl-
myyttä.

— Käydäänkö mäkeä laskemaan?
esitti Aaro.

— Ei tuota suurta jäistä kelkkaa
jaksa kiskoa mäen päälle. He kat-

selivat suurta vesikelkkaa, joka oli
nostettu pystyyn tuvan seinustal-
le. Se oli melkein kuin suuri jää-
möhkäle.

Poikien koti oli kosken rannalla,
ihan rantapenkereellä. Kaikki ta-
lossa tarvittava vesi vedettiin kel-
kalla koskesta pihaan. Vesi läikkyi
saavista kelkkaan ja tielle. Kelkka
muuttui jäämöhkäleeksi ja liukas
oli tiekin rantaan mennessä. Siitä
olisi hyvä lasketella penkereestä
alas, mutta sellainen oli ankarasti
kielletty.

— Menette vielä koskeen ja hu-
kutte sinne.

— Mutta jos olisi pieni ja köy-
käinen kelkka niin kyllä sillä voi-
si laskea ihan kosken rantaan asti.

— Älä veikkonen sellaista puhu
kun se on kielletty, sanoi Aaro.
Mutta tuokohan se joulupukki tä-

nä iltana uuden kelkan — äiti pu-
hui —?

— Saattaa tuodakin. Mutta ei
joulupukkia missään ole, ne vain
narraavat meitä. Äijä sen kelkan on
tehnyt. Minä näin kun hän höy-
läsi jalaksia.

— Samahan se on mistä tulee,
kunhan vain kelkka saadaan. Mitä
me nyt teemme kun ei voi mä-
keäkään laskea?

— Mennään katsomaan koskika-
roja.

— Mitä ne ovat?

— Ne ovat pieniä lintuja, uivat
tuolla koskessa —

— Älä höpise. Jäätyväthän ne
siellä pakkasella. Niin — ja meitä
on kielletty menemästä sinne kos-
ken rantaan. Selkäsauna siitä tu-
lee.

— Eivät ne nyt jouluaattona jou-
da meitä vahtimaan. Pian me siel-
lä käymme. Nyt mentiin.

Pojat katselivat ympärilleen,
pyörähtivät sitten tuvan taitse si-
vupolulle, jota myöten päästiin ran-
taan. Kohta pojat seisovatkun su-
lan veden äärellä. Kosken musta
vesi mullahteli valkeiden kuohujen
lomassa ja vedenpinnassa leijaili
valkea usva.

Missä niitä lintuja on? kyseli
Aaro epäuskoisena.

— Älä hätäile, kyllä niitä pian
tulee. Katsohan tuonne.

Siinä se todellakin oli — pieni
lintu, pienempi kuin västäräkki la-
moi jääkielekkäällä sular veden
äärellä. Sitten se pyrähti vedessä
olevalle kiville, jota vuoksi virta
huuhteli. Kohta se sukelsi oirteän
hyiseen veteen.

— Joko nyt uskot? kyseli Matti.

— Täytyyhä sitä — kun näkee.

— Pojat, mitä ihmettä te siellä
teette? Tulkaa pian kotiin. Äiti
siellä huuteli mäen päällä.

— — —

Myöhemmin illalla tuli joulupuk-
kikin. Uusi kelkka oli ilmestynyt
joulukuusen alle sillä aikaa kun
pojat olivat saunassa. Oli siellä
muitakin lahjoja, mutta kelkka oli
kaikista parhain. Ikävällä odottivat
veljekset jouluaamuna päivän val-
kenemista päästäkseen koettamaan
joulupukin antia.

Tulihan aamu aikanaan ja suu-
rella riemulla hyökkäsivät pojat
ulos. Talon ympärillä oli mäkiä
monella puolella ja nopeasti siinä
aamupäivä kuluikin lasketellessa
sinne ja tänne. Iltapäivällä tuli
erimielisyyksiä.

— Nyt lasketaan rantapenkerees-
tä tuonne koskelle päin, julisti Mat-
ti. Niin liukasta hyvää mäkeä ei
ole missään muualla.

— Ei sinne mennä, vastusti Aaro.
Sehän on kiellettyä.

— Sitten minä ajan yksin, sanoi
Matti ja tyrkkäsi veljensä nurin,
otti kelkan ja alkoi liukua mäestä
koskelle päin.

— Matti vei uuden kelkan ja
ajaa koskeen! huusi Aaro täyttä
kurkkua.

— Mikä kina siellä taas —? sanoi
isä, joka sattui olemaan porstuassa
ja kuuli Aaron huudon.

Hän tuli pihalle ja huomasi kuin-
ka Matti liukui uudella kelkalla
päin koskea.

— Käänä syrjään tieltä Matti,
hän huusi ja lähti juoksemaan
kelkan jälkeen.

Mutta Matti ei välittänyt mitään
huudoista vaan antoi kelkan liukua.
Kyllä se rannalla pysähtyy, oli hä-
nen vakaa mielipiteensä. Tie oli
kuitenkin liukas siihen roiskunees-
ta vedestä ja tuli aina liukkaam-
maksi, mitä enemmän ranta lähe-
ni. Siinä oli vielä lyhyt jyrkkä koh-
ta joka antoi kelkalle lisää vauh-
tia. Matti koetti turhaan jarrut-
taa molemmilla jaloillaan. Ne ei-

vät ottaneet kiinni jäiseen tiehen.
Hän vieräi kelkkoinen auttamatto-
masti koskeen.

Kuului vain mulahdus, kelkka
katosi hänen altaan ja hän huo-
masi seisovansa kaulaa myöten jäi-
sessä vedessä. Jalat ulottuivat kui-
tenkin pohjaan. Hän kääntyi ym-
päri rantaan päin ja tavoitti kas-
tuneilla lapasilla kiinni jään reu-
nasta. Samassa väkevä virta nosti
hänen jalkansa limaiselta pohjaki-
veltä. Sinne olisi Matti vaipunut
kosken syövereihin elleivät hänen
määrät lapasensa olisi jäätyneet
jääkielekkeseen kovassa pakka-
sessa. Samassa oli isäkin mahal-
laan jäänreunalla ja vetäisi poi-
kansa pois varmasta kuolemasta.
Hän otti uikuttavan Matin syliin-
sä ja juoksuutti hänet tupaan. Se

oli jouluilta, jota vielä kauan muis-
tettiin.

— — —

— Nyt sinä olit koskessa ihan
niinkuin oikea koskikara, sanoi
Aaro istuessaan illalla veljensä
vuoteen ääressä. Tämä oli peitetty
peittojen ja vällyjen sisälle niin,
että vain punainen nenännipukka
oli näkyvissä. — Oliko siellä mu-
kava olla — siellä koskessa?

— Älä puhu mitään, vastasi Mat-
ti. Kyllä minä olisin sinne pian
jäätynyt ellei isä olisi sattunut niin
pian paikalle ja nostanut pois.

— Kovia poikia ne ovat, koskika-
rat, kintutkin hienoja kuin rihmat
mutta eivätpäs jäädy.

— Ne ovat koskikaroja. Kyllä
meidän ihmisten an parasta pysy-
tellä kuivalla maalla.

Petäjärven Nuorisoseuran

vuosikokous pidettiin 18. 11. 1965
Vesilahden Laukossa Kurikan vel-
jesten talossa. Nuorisoseuramiehiä
nämä veljekset — auliisti antavat
kokoontua kodissaan. Runsaan
osanottajajoukon lausui tervetul-
leeksi seuran esimies Kauko Viro-
lainen muistellen kauniin sanoin
pois menneen aatteenmiehen San-
teri Ollikaisen osuutta seuramme
työsaralla. Kaihoisan leppoisana
viivähti hetken taas aatos men-
neissä ajoissa.

Puhetta johti kokouksessa Viljo
Purontaa, pöytäkirjaa piti Laina
Nuora. Sääntöjä noudatellen eteni
kokous. Hyväksyttiin vuosikerto-
mus, samoin tilit ja myönnettiin
vastuuvapaus tilivelvollisille. Esi-
mies yritti jättää paikkansa toisel-
le aiheuttaen täten pitkän keskus-
telun, mutta kokous katsoi par-
haaksi, että Kauko Virolaisen on
vielä jatkettava ja valittiin vielä
edelleen esimieheksi. Myös johto-

kunnan erovuoroiset jäsenet Yrjö
Pulakka, Viktor Ryyppö, Soini ja
Airi Kurikka valittiin uudelleen.
Tilintarkastajiksi Nestor Silvasti,
Viljam Suikkanen ja varalle Hilka
Suikkanen. Valittiin edustajat
keskusseuran ja piirin kokouksiin
sekä suunniteltiin kotiseutupäivän,
jo perinteelliseksi käyneen Petäjär-
ven kyläkuntajuhlan valmisteluis-
ta ensi kesänä. Ensimmäinen kylä-
kuntajuhla vietettiin 1957 ja nyt
suunnittelunalainen juhla olisi jo
neljäs. Paljon ovat vuodet vieneet
mukanaan jo niitä, jotka sieltä ko-
tiseudulta lähtivät. Me, jotka vielä
olemme mukana tässä elon saatos-
sa, kokoonnumme taas muistele-
maan sen laajan kyläaukean en-
tistä elämää.

Johtokunta pitämässään kokouk-
sessa valitsi seuran varaesimie-
heksi edelleen Viljo Kurikan, sih-
teeriksi Laina Nuoran ja rahaston-
hoitajaksi Viktor Ryyppön. VIKI

voilla ja tarvikkeilla kotien sisus-
tamisessa. Myös kansallispukujen
mallikappaleita on valmistettu ti-
lauksesta yksityisille ja museoilkekin.

Nyttemmin on tullut tärkeäksi
ulkomaalaisten matkailijoitten tu-
tustuttaminen korkeatasoisiin suo-
malaisiin kudonnaisiin ja muuhun
kotiteollisuuteen. Amerikansuoma-
laiset ovat olleet hyvin kiinnostu-
neita tuotteistamme.

Joitakin laatuja on viety ulko-
maille mm. Ruotsiin, vaikka mis-
tään suuresta viennistä ei vielä voi
puhua.

Tyyne-Kerttu Virkki valmistui
käsityönopettajaksi 1929 Helsingin
Käsityönopettajaopistosta ja ku-
donnaopettajaksi 1932 Fredrika
Wetterhoffin Kotiteollisuusopettaja-
opistosta, täydensi opintojaan Ate-
neumissa vuoden ajan.

Ennen talvisotaa oli neiti Virkki
kaksi vuotta Eestissä sikäläisen
kotiteollisuusopettajaopiston opet-
tajana. Sodan aikana hän oli siirto-
väen kotiteollisuuden- ja työtupien
tarkastajana. Samanlaisessa tehtä-
vässä hän oli Aunuksessakin Itä-
Karjalan sotilashallinnossa pari
vuotta. Tänä aikana hän pelasti un-
hoon joutumasta kauniita itäkar-
jalaisten naisten neuloma-, virk-
kaus- ja kudontamalleja sekä ni-
den työtapoja.

Niin kuin edelläolevasta selviää
on päätoimittaja Tyyne-Kerttu
Virkki saanut paljon aikaan oman
alansa tehtävissä. Me entiset sak-
kolalaiset voimme olla iloisia, että
tällaisia lahjakkaita ja tarmokkai-
ta, omalla alallaan pitkälle erikois-
tuneita henkilöitä löytyy vielä jou-
kostamme. I. Karpanmäki

EEMIL LEINONEN:

SAKKOLAN PORSASPARISNIEKOISTA

VI

Esittelen tässä miehen, joka oli yksi neljästä suurimmista porsasparisniekoista Sakkolassa ja joka muutenkin oli luottamustoimiensa ym. asiointensa johdosta yksi Sakkolan kaikkein tunnetuimpia miehiä. Hän on joho Sipiläinen.

Hänen vauras ja kaunis kotinsa sijaitsi niin merkillisessä paikassa kuin Sudenhännässä. Tosin paikan virallinen nimi oli Arkuntahua, mutta tätä nimeä ei juuri tavallisessa keskustelussa käytetty. En ole kuullut kerrottavan että mistä tuo niin luonnonkaunis paikka oli tuon noin kummallisen nimen saanut. Siellä oli vain kaksi taloa, Juho Sipiläinen ja hänen setänsä Matti, joka oli sakkolalaiselle hyvin tunnettu kunnallisten ja kirkollisten luottamustoimiensa johdosta. (Siellä oli myös kolmas talo Tuomas Kuparinen).

Kun kesällä 1964 kävin vierailulla Juho Sipiläisen kodissa Viialassa, niin kysyin että kuinka hänestä tuli liikemies ja oliko hänen isänsä jo sellaisissa hommissa? Juho vastasi että isä ei ollut, mutta hänen teki mielensä jo nuorena yrittää. Naapurikylän Petäjärven miehistä monet olivat Pietarin kävijöitä ja olivat onnistuneet kotitalaisen hyvin.

— Talvisin aloin viedä heinää jonkin verran kotitalalta sekä ostin kylältäkin. Kun sitten tämän vuosisadan alussa venäläisten huvilasuutus oli jo Kannaksella kehittynyt huomattavasti, sekä Venäjänkielentaiteoni sellaiseksi että tulin sen puolesta hyvin toimeen, niin päätin keskittyä yksinomaan tähän

voikauppaan. Tämä homma keskittyi kesäisin tuonne Kannaksen huvila-alueille. Teetin Valkjärvellä oikein tuota voikauppaa varten täyskumirenkaiset, nelipyöräiset ja neljällä resorilla varustetut kärret, joissa oli tammilautaiset, kiiltäväksi lakatut laidat. Voikauppiaan piti muutenkin olla siististi puettu ja aina puhdas, "petetniekka" yllä.

Hyvinhän se voikauppa sujui. Kun tavallisesti vietiin kuorma viikossa niin joskus kiireisempänä sesonkiaikana täytyi kutsua isäni. — Ja kun Vilho sitten alkoi kyetä — tuomaan vielä toinen kuorma lisää. Eräänä talvena piti minun lähettää jollekin kenraalille tynnyri voita Siperiaan saakka.

— Tuliko sieltä tilitys?

— Tuli kyllä, se oli suurempi, mitä pyysin.

— Venäjän vallankumous vaikutti sen että huvilat jäivät tyhjiksi ja niin päättyi voikauppa sinne. Voikauppiaita oli muitakin. Muis-tan heistä Aapro Tuokon Petäjärveltä ja Matti Romun Vuokselan Päiväkivestä.

Voikauppiaila oli kullakin oma ostopiirinsä. He kävivät keväällä tekemässä tinkiänsä ja sitten kesällä he määrättyinä viikonpäivinä hakivat voit näistä taloista. Silloin oli myös pieniä, nk. saunameijereitä, joissa oli separaattori. Ne ostivat myös lähikylistä maitoa, jaloistivat sen voiksi, jonka myivät sitten voiparisniekoille. Näitä tällaisia meijereitä oli muistaakseni Sakkolassa kauppias Lampulla ja Petäjärven hovissa. Myös Kivinie-

mesä Pekka Puhakalla oli tällainen meijeri.

Vallankumouksen jälkeen huvilasuutus loppui. Ne liikemiehet ja kauppiat, jotka olivat sieltä saaneet toimentulonsa, joutuivat joko muuttamaan pois paikkakunnalta tai muuttamaan alaa. Niin kävi J. Sipiläisenkin.

— Siit ko voikauppa herrävää kans loppu, ni päätin alottaa porsaskaupan. Jokku isäntä arvel jot tullook tuost mittää ko se on iha vastakohtaa siisteyve puolest. Mut tulha siint jottai. Rautateiltul ajetuks toistakymment vuoslippuuki, siin tul vissii käytyy muuvaalki ko tuva ja sauna välil.

Juho Sipiläinen sanoi ettei hän näitä juttuja kerro siinä tarkoituksessa että haluaisi kunniaa itselleen, vaan ne ovat tosijuttuja jälkipolvelle. Tämän kirjoittajan täytyy sanoa että pelko kunnian tavoittelusta on turha. Näissä hommissa mukana olleena tiedän että asioita ei ole mitenkään liioiteltu ja täällä perässä tulee numeroita, jotka kumoavat kaikki oletukset liioittelusta.

Niinkuin edelläkerrotusta käy selville, ei Sipiläisellä ollut vanhoja perinteitä karja- eikä porsaskauppa-alalla. Mutta karjalaisen liikemiesluonteen omaavana hän ei kauvaa aikaillut alaa muuttaessaan ja verrattain hyvällä menestyksellä naapurin isännän epäilyksistä huolimatta.

Jos kuka harjoitti porsaskauppaa suuremmissa määrässä, olivat ostomiehet aivan välttämättömiä, itse

ei siihen hommaan ehtinyt kuin joskus silloin tällöin. Niinpä Sipiläisetkin olivat usein molemmat miehet reissussa. Siksi heillä oli kaksi vakinaista ostomiestä, Matti Loponen Vuokselasta (muuttanut sinne Lapinlahdesta) ja Väinö Pekkanen Riiskasta. Näiden yhteinen ostomäärä oli noin sata kappaletta viikossa. Asiat täytyi olla niin järjestetty että ostomieheen saatiin tarvittaessa puhelinyhteys. Saattoi joskus käydä niin että myynti oli odotettua heikompaa eikä jälleenmyyjätkään halunneet ottaa lisää niin oli ostomääräystä seuraavaa lähetystä varten pienennettävä. Hyvän menekin aikana oli tehtävä päinvastoin. Sipiläinen kertoo että ei ollut myyntiä varsinaisiin sika-loihin eikä meijereihin, mutta jälleenmyyjä oli useampia. Jos porsasakauppaa harjoitti suuremmissa määrin, nämä jälleenmyyjät olivat välttämättömiä.

Savoon päin vietiin suurin osa porsaista. Pieksämäellä oli hyvä myyntipaikka, siitä lähtien vaunusta myytiin Kuopioon saakka, tästä jatkettiin matkaa edelleen Ouluun ja tälläkin välillä, myytiin vaunusta mikäli ostajia oli. Tarvittaessa menin aina Kemiin saakka. Kävin kerran Kuusamossakin, sinne on Oulusta matkaa 247 km. Otin kuorma-auton, johon porsaas lastattiin. Ilmoituksessa oli Taivalkoskella myynti, mutta ei mennyt kaupaksi kuin viisi kappaletta. Kuusamossa ei ollut ostajia ollenkaan. Näin olen täytyi porsaas tuoda Ouluun takaisin. Se reisu ei ollut kannattava ja teki mielen vähän apeaksi. Kun pois tullessa katsoin virstantolppaa oli ajettu 147 km ja vielä oli sata jäljellä. Ajattelin että tästä ei loppua tule, vaan tulihan siitä viimein.

Kuopion torilla tuli kerran eräs herrasmies luokseni ja sanoi että hän haluaisi ostaa porsaas, mutta

kun hänellä on vielä asiat kesken toimittamatta. Sitten hän kysyi että minne te olette menossa? Sanoinkin meneväni Ouluun. Sittenhän se sopii hyvin, otan sitten junasta sen porsaas. Juna lähti aikanaan, mutta herraa ei kuulunut. Rupesin laatikoiden päälle syömään eväitäni. Kun juna sitten pysähtyi Tuuran asemalle niin sama herrasmies aukaisi vaunun oven. Hän ei ollut ehtinyt siellä Oulusta ostamaan ja kysyi että saisiko hän vielä sen porsaas? Kyllä sen saa, vastasin ja laskin vaunun lattialle useampia että oli parempi valikoida. Siinä oli sellainen porsas, jolla

tyhjä säkki kainalossa. Kysyimme että minne saakka hän aikoo porsaas viedä? Sanoi vievänsä laivassa Akonpohjaan, joka oli laivareitin päätepiste. Varoitin isäntää että kun on noin pitkä matka niin olisi paras ostaa laatikko etenkin sen vuoksi että se on laivamatka. Isäntä sanoi että kun on näin luja säkki niin kyllä se siinä pysyy. Epäilin sitä, mutta sanoin kaiken varalta että pane säkki istuinpenkin jalkaan lujasti kiinni. Seuraavalla viikolla tuli sama isäntä ja nyt jo laatikko mukanaan ja sanoi minulle: "Varoitus oli hyvä. Säkki oli kyllä lujasti penkin jalassa

Juho Sipiläisen pihamaata kesän vehreydessä.

oli kupeessa musta läiskä ja hän mieltä siihen. Herralla oli laatikko hienon auton takaistuimella ja hän käski panna porsaas siihen. Huomautin että pantaisi tämä laatikko jalkapuolelle, porsas voi laskea vettä ja liata istuimen. Herra kiitti neuvosta ja lähti ajamaan, jonkun matkan päästä hän viittasi tulemaan luokseen ja sanoi: "Sano-kaa kaikille herrasväille että ostaisivat porsaas kesäasunnolleen, siitä on huvia lapsille ja syksyllä hyötyä talveksi".

Kerran taas Kuopion torilla tuli eräs Savon isäntä porsaas ostoon

kiinni, vaan porsas oli poissa. Se oli opiksi", tuumi isäntä.

Kuopion torilla tuli kerran luokseni kaksi herraa. He esittivät että jos he saisivat ottaa minusta kuvan porsas sylissäni. Sattui juuri olemaan Kottilan Antin suuria porsaasaita. Otin niistä yhden syliini, he nappasivat kuvan ja rupesivat lähettämään pois. Sanoinkin että jos se kuva onnistuu niin saisinko yhden muistoksi? He pyysivät tulemaan Maatalouspankkiin seuraavalla viikolla. Tein niin. Johtaja toi minulle kuvan ja kiitti kädestä pitäen. Säilytin sitä kuvaa tarkasti, vaan

sinen se jäi, mihin paljon muuta-kin.

Usein Sipiläinen teki niin että maanantaina kun Kiviniemestä läh-
dettiin niin hän oli tiistaina Joen-
suussa myymässä. Iltapäivällä hän
lähti Elisenvaaran kautta Kuopioon,
jossa oli myynti seuraavana päi-
vänä. Kesällä hän meni joskus lai-
valla Joensuusta Savonlinnaan ja
sieltä junalla Kuopioon. Jos Joen-
suussa jäi sinä päivänä myymät-
tömiä porsaita niin ne jäivät Elli
Laitisen myytviksi. Hänellä oli
toinen jälleenmyyjä Pohjoiskarja-
lassa Kaltimossa. Tämä on kolmas
asema Joensuusta pohjoiseen. Tä-
män jälleenmyyjän nimi oli Matti

Kahelin. Tästä myyntimiehestään
hän sanoo että se oli hyvä myyjä,
mutta tilitys on vieläkin kesken ja
voi sellaiseksi jäädäkin.

Kuopio oli hyvä myyntipaikka.
Siellä oli minulla apumiehenä Ville
Orava ja joskus Juho Lappalainen.
Viimemainittu piti myös kalakaup-
paa ja tätä hommaa rouva Lappa-
lainen jatkaa edelleen. Molemmat
edellämäinitut miehet ovat jo kuol-
leet. Lappalaisten luona minä Kuo-
piossa ollessani asuin. He olivat
hyviä ihmisiä, muistelee Juho Si-
piläinen.

Tällaista kertoi tämä ainoa vielä
elossa oleva sakkolalainen liike-
miesveteraani, joka tuonnoin täytti

90 vuotta. Hän lienee pitkän liike-
miesuransa aikana, ensin venäläi-
siltä huvila-asukkailta voikaupalla
ja myöhemmin muualta Suomesta
laajamittaisella porsaskaupalla tuo-
nut sakkolalaisille ja muille naa-
puripitäjäläisille niin paljon ra-
haa, että niinkuin tavataan sanoa,
se heikkopäistä peloittaisi.

Tähän laajaan ja verrattain suu-
rimittaiseen porsaskauppaan on
myös osansa hänen pojallaan Vilho
Sipiläisellä. Hän oli alussa ostomie-
henä, mutta kun saatiin kunnollisia
ostomiehiä niin hän siirtyi myynti-
puolelle. Seuraavalla kerralla Vilho
Sipiläinen kertoo osto- ja myynti-
matkoistaan.

Aamulla aikaisin herättiin.
Juhlavaatteet ylle puettiin.
Oli elokuun ensimmäinen niin.
Me Sakkola juhlille lähdettiin.

Se kaikesta kohta huomattiin.
Käsituttu jo ylös nostettiin.
Kun Karjalassa ennen matkattiin,
tien poskessa siin.

Juhlakellot soimaan kumahti.
Kirkastuksesta pappi saarnasi.
Juhlille kerättiin kolehti,
niin tuttuja kasvoja vilahti.

Tipahti vesipisaroita.
Kun liput hulmahti haudoilla.
Lepäs sankarit siellä hiljaa niin,
heille seppeleitä laskettiin.

LAINA HUUSKA:

Sakkolan juhlia muistellessa

Seisoimme kaikki hiljaa siin.
Hyvä enkeli levitti siipensä niin.
Teimme kunniaa,
hämärsi silmiä niin.
Tässä nenäliinaa tarvittiin.

Esimarssin lippuvartio toi.
Mielet korkeelle nousi
kun torvet soi.
Hyvät puheet puhuttiin.
Karjalan kunnailla, laulettiin.
Ei ruostunut Kuparinen
kvartetti siin.

Oli siellä mukana sie ja mie.
Monet, tuli, oli lyhyt tai pitkä tie.
Mölokese istuttii nenäkkäi.
Lust, mukava ja metka mielee jäi.

Ja lopuksi järjestäjiä kiitän.
Vieraskirjaan nimeni piirrän.
Kiitos kahvista, piirakoista.
Sanon näkemiin, tavataan toiste.
En tiije jos Viialaan
ens kesänä menis.
Ilo pintaan, vaikk syvän märkänis.

Muistaha mie

viel nytki iha seiväst sielt Petäjär-
veit mei noapuri vanhapoja, sen
Revo Heiki. Mielehei o jeänt
sellane käsitys, jot teän Heiki äit
ois jeänt leskeks ja mänt siit uuv-
vestoa naimisii Lopose kans. Täst
toisest aviost synty siit kaksi poi-
koa: Matti ja Ale. Vaik toistaksie
näitäki sanottii (ainaki pienin poi-
kin ollesoa) Revo Matiks ja Revo
Aleks. Myöhemmi hyö kyl kulkiit
Lopose nimel. Matti ol minnuu vä-
hä vanhemp ja Ale suunnillie sa-
ma ikäne ko mie. Monen kesänhä
myö kerettii lyyvä rilloa, sirkkoa,
pilppuu tai pappii enneko miut
(7-vuotisen) vierotettii pois synty-
mäkylästäi, ensittäin yheks talveks
Inkerimoal ja sielt Käksalmie. —
Mut miuha pitki nyt muistella Re-
vo Heikkii.

Heikki ol sellane monel viisii vä-
hä omaloatune mies, vähäpuhheine
ja omis oloissoa nuhjaileva vakava
vajeltaja. Myö pienet pojat häntä
ikkeäkö pelättii ko heä ei konsoa
meil mitteä virkkant, eikä pyytänt
meitä körömeä vaik iha yksineä
läks ajomoa vanhal ruunalloa mil-
lo mihiki. Ikkeäkö ois olt hiukkase
hupelo, justii seiverra jot vanhem-
mat ihmist peäsiit sanomoa: **Hei-
kilt on lapsen sattunt peä palen-
tummoa.** —

Se tapaus, mikä täl kertoa pan
miut Heikkii muistelemmoa, sattu

kesäkuu alus v. 1901. Mie oli sillo
justii peäst Käksalme Porvarkoulu
kolmannel luokal ja tult pariks vii-
koks Petäjärvel. Syntymäkotijai
Voutiloa ol jo kuus vuotta hallint
miu Albert-settäi. Yhten päivän ko
mie istuin paja seinvieres ja vuo-
leksin Aksel-serkullein jännepyssyy
ol Revo Heikki siin vähä matka
peäs pellolloa kyntöhommiss. Se hä-
ne vanha ruunoas ol sellane laiska-
sortune konkar ja sitä tuntu pitä-
vä komennella hyvi kuuluvast. Sil
ol neätse sellane tapa jot se vähä-
vällii pyrk seisattummoa. Sattu siit
ruuna seisattummoa tavallista pi-
temmäks ajaks ja koi Heiki kova
komento "no mitä nyt" auttant ni
heä tempas siint aija vierest pak-
suhko seipeä ja löi sil oikei ola
takkoa ruunoa lautasil ja hönkäs
oikei äkäsest jot **"tunsit sie pama-
husta?"** Se tuntuki vaikuttava —
ainaki seiverra jot ruuna ei saisat-
tunt enneko kahe vavo peräst. Mut
ko se siit seisattu ni sei enneä tai-
puntoa ottamoa askeltakkoa, vaik
Heikki ois kui kovast komentant.
Minnuu käi tuo isännä ja hevose
väline ermielisyys nii jännittämmeä
jot pistin puukon tuppie ja käi oi-
kei tarkkailemmoa jot mitä siint
tulluo. Ei se Heikki enneä roatsint-
koa pumahuttoa ruunoa seipeäl.
Nyt heä koittel toista ja hellempä
konstii. Heä män ruuna ettie, otti
ruunan peän käsihies vällii, nost

Tältä paikalta ei ole tullut pa-
kistuksi pitkään aikaan. Lehdes-
sämme kun on sellainen tilanah-
taus että monet kirjoitukset joutu-
vat odottamaan vuoroaan melkein
vuosikaupalla. Kun on taas karttu-

sitä vähä ylleäpäi, katso elläintä
silmii ja melkei itkusekasel eänel
pit puhhie: "Kui sie heittäit nuoi
vähämieliseks? Et sie nyt muista
jot ko meitä o voa kaks, sie ja mie,
ni kui mei pitäs roatoa ahkerast
jot soatas syötäveä talveks". Miust
näytti iha silt jot vanha ruuna ym-
märs isänteäs sorjat sanat. Ainaki
se läks toas liikiel ilma komen-
tuo. — Justii sillo Fiina-tät huutel
minnuu murkinal.

Arvi Karvonen

MAASEUTUVÄKI

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä,
Viialassa, Kuljussa, Säöksjärvellä ja Säijässä ovat
käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti,
myöskin tarvitessanne luottoa tarpeisiinne.
Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa
raha-asioissanne.

Lempäälän Seudun Osuuskassa

TILATKAA SUVANNON- SEUTU VUODEKSI 1966

ITSELLENNE JA YSTÄVILLENNE.

Jos lähiseudulla ei ole asiamiestä niin voi lehden tilauksen tehdä seuraavilla tavoilla:

☆ Suoraan lehden konttorista esim. postikortilla. Osoite on Viiala 6.

☆ Lähimmästä postitoimipaikasta.

☆ Postisiirtotililtä. Tilin numero on 47-30763. Samaan korttiin sopii useampiakin tilauksia.

nut asioita hampaankoloon niin täytyy tarttua kynään.

Terveiset Helsingistä. Pääkaupungissa toimii Sakkola-Seura, joka kolmantena vuotena peräkkäin järjesti hengellisen juhlan. Toisessa kohdassa on selostus juhlasta joten siihen ei tässä ole tarkoitus kajota. Hieman sekavin tuntein kii- pesin kolmanteen kerrokseen Helsingin seurakuntataloon. Kuinkahan ovat heimolaisemme täällä kaupunkilaistuneet? Tällainen luulokatosi kuitenkin nopeasti. Kaikkialla kaikui kotoinen Sakkolan murre niin pappien kuin seurakuntalaistenkin keskuudessa kirkkokahvia juotaessa. Ohjelma juhlassa oli vakava ja arvokas, joka toi mieleen paljon menneitä muistoja. Kyllä tällaisiin juhliin kannattaa sakkolalaisten tulla kauempaakin.

Juhlien jälkeen oli tilaisuus tutustua päätoimittaja Tyyne Kerttu Virkin keskellä kaupunkia sijaitsevaan käsityöliikkeeseen Unioninkatu 15. Kerromme tästä liikkeestä toisaalla tässä numerossa. Kiitokset myöskin mainoshoitaja Eka Karppaselle ja hänen perheelleen

kaikesta vieraanvaraisuudesta ja autokyydistä. Helsingin matkasta jäivät mieluisat muistot.

Suvannon-Seudun asiamiesten ta- vanomainen syysneuvottelu pidettiin Tampereella 29. 10. Kokouksessa käsiteltiin monia lehteen liittyviä kysymyksiä. Yleinen toivomus oli että lehteä pitäisi laajentaa. Tämä on hyvä idea, mutta kysy varoja. Ensi vuoden tilaushintaa ei ole aikomus koroittaa. Toimituskunta harkitsee tehtyä ehdotusta. Ehkä myönteinen ratkaisu löydetään. Tämä numero on 20 sivuinen ja tavoitteena olisi pyrkiä pysyväisesti tähän kokoon. Toivomme vain enemmän kirjoituksia etenkin nuoremman sukupolven elämästä ja harrastuksista. Ne antaisivat lehdellemme väriä ja nykyisyyden tuntua. Ellei näin käy muumioituu lehtemme ja kuolee vanhan sukupolven mukana. Näin ei saisi käydä, onhan nykynuortenkin elämä vireää ja paljon ponnistuksia vaativaa. Probleemat ovat ehkä muuttuneet koneiden ja tekniikan aikakautena, mutta ihminen on vieläkin kaiken keskus.

TERVEISET CANADASTA

Olemme saaneet tervehdyksen Sakkolan pojilta Väinö Vanhaselta ja Lauri Pelkiseltä Canadasta.

Lauri Pelkinen kirjoittaa: "— Olemme vaimoni Klaudian kanssa hengessä mukana riennoissanne. Varsinkin nyt kun lapsemme ovat lentäneet pois pesästä, niin ajatukset karkaavat entisiin aikoihin. Tusinan verran vuosia on jo kulunut täällä Torontossakin. Nopeasti ovatkin menneet, mutta kyllä me vielä varmasti kerran tulemme katsomaan vanhaa maata".

Väinö Vanhanen toteaa: "Toronto kunnostautui Y.L.-vastaanotolla. Sain pyhäjärveläispojan Ilmo Pärsisen kotiini kahdeksi yöksi. Oli komea kuoro".

Lehtemme viimeisellä sivulla on heidän joulutervehdyksensä.

Lähetämme vastatervehdyksemme teille ja kaikille toisillekin suomalaisille ja sakkolalaisille, jotka olette joutuneet sinne kaukaiseen maahan. Olemme iloisia siitä että vielä muistatte entistä kotimaatanne ja naapureita syntymäseudultanne.

Hyvän uudenvuoden- ja menestyksen toivotuksin.

SUVANNON-SEUTU

Voittehan pukea ajattuksenne esim. kaunokirjalliseen muotoon. Miksi ette kertoisi lehdessä elämästänne ja pulmistanne. Nuorisolle kuuluu elämä ja tulevaisuus.

Tämä on viimeinen tämän vuoden numero. Kiitämme kaikkia lukijoita yhteisestä taipaleesta. Varmasti ensi vuonna tavataan.

Uusia täytläneitä

80 vuotta täytti 2. 12. 1965 emäntä Maria Koiranen o.s. Pitkänen Haitermaasta. Hän otti nuorempana osaa marttatyöhön ollen paikallisen seuran puheenjohtajana. Lisäksi hän toimi pyhäkoulunopettajana.

Mikko Suurpää 75 vuotta. Ensimmäisen maailmansodan alkamisaikoina oli Sakkolan Viiksanlahdess miesten käsityökurssi, jonka opettajana oli käsityöopettaja Mikko Suurpää. Samasta talosta, missä tuo käsityökurssi pidettiin, löysi kurssin opettaja myös elämäkumppaninsa ja 12. 9. 1915 syksyisenä kauniina iltana morsiamen kotitalon puutarhassa vihittiin avioliittoon maanviljelijän tytär Anna Sipiläinen ja käsityöopettaja Mikko Suurpää. Aikaa on nyt kulunut 50 vuotta ja sinä aikana on tapahtunut paljon. 12. 9. 1965 viettivät Suurpää kultahäitä ja 2. 10. 1965 täytti Mikko Suurpää 75 vuotta. Merkkipäiviä vietettiin lähiomaisten ja ystävien parissa. Anna ja Mikko Suurpää viettävät nyt kultaisen iän leppoisaa oloa kauniissa omakotitalossa Pirkkalan Suupassa. M. N.

75 vuotta täytti leskirouva Hilja Kotti o.s. Hotokka Ylöjärven Vuorentaustassa. Hän on kotoisin Sakkolan Kiviniemestä.

70 vuotta täytti Hyvinkäällä 7. 11. 1965 Aino Kuisma o.s. Hotokka. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Haitermaa.

50 vuotta täytti 21. 10. Lempi Helena Ollikainen o.s. Ruuna Kintauden Kumpujärvellä. Hän on kotoisin Sakkolasta.

50 vuotta täytti 15. 11. 1965 Aili Majanen Lempäälässä. Kotoisin Sakkolan Kiviniemestä.

60 vuotta täytti 18. 11. 1965 Juho Kurikka Tottijärvellä, kotoisin Sakkolan Petäjärveltä. Hän on avustanut mm. lehteämme haukoilla muistelmillaan.

60 vuotta täytti 17. 8. 1965 Emma Rautaneva o.s. Raaska Lempäälässä, entinen kotipaikka Sakkolan Pannusaari.

60 vuotta täyttää Maikki Söder Tampereella 19. 12. 1965, entinen kotipaikka Petäjärvi.

60 vuotta täyttää Selma Kallonen o.s. Pulakka 25. 12. 1965 Vesilahdella, kotoisin Petäjärveltä.

50 vuotta täytti Veikko Männikkö 18. 11. 1965 Tampereella, kotoisin Kiviniemestä.

Vainajia

Emilia Kaulin o.s. Sipiläinen synt. 14. 8. 1880 Sakkolassa, kuoli 16. 9. 1965 Alastarolla.

Kauppias Salomon Käppi kuoli 6. 9. 1965 Mikkelin sairaalassa. Hän syntyi Sakkolassa 21. 7. 1893. Nuorena hän työskenteli Pietarissa rautateiden palveluksessa. Hän palasi Suomeen 1920 luvulla ja siirtyi kauppa- ja liikealalle. Viimeksi hän perusti oman kauppa- liikkeen Saarelle, jota hoiti vuoteen 1961. Nuoruusvuosinaan hän oli innokkaasti mukana nuorisotyössä asuinpaikkakunnillaan. Ruumiinsuauns tapahtui Punkaharjun hautausmaalla.

Yrjö Leskinen synt. 26. 5. 1896 Lapinlahdella, kuoli 1. 10. 1965 Viialassa. Suurimman osan elämästään hän asui Sakkolan Kiviniemessä.

Emanuel Nurmiviita (ent. Naskali) kuoli 2. 11. 1965 kotonaan Valkeakoskella. Hän oli syntynyt Sakkolan Kiviniemessä 27. 1. 1898. Hän oli hyvin tunnettu mies Sak-

kolassa, toimien mm. useita vuosia "Saimaa" laivan kapteenina Suvannolla.

Albert Koiranen kuoli 5. 11. 1965 Alavuudella. Hän oli syntynyt Sakkolassa 1. 5. 1900.

Jorma Jortikka kuoli 7. 10. 1965 Helsingissä. Hän oli syntynyt Sakkolassa 30. 4. 1917.

Juho Pitkänen kuoli 13. 11. 1965 Pirkkalassa, kotoisin Sakkolan Viiksanlahdesta. Hän oli syntynyt 5. 6. 1890.

Jouko Hännikäinen kuoli Jämsässä 41 vuotiaana, syntynyt Sakkolan Luprassa.

Juho Lappalainen kuoli kotonaan Lempäälässä 17. 11. 1965. Hän oli syntynyt Heinjoella 16. 12. 1884. Tämän vuosisadan alussa hän osti maatilan Kiviniemestä, joka tuli hänen kotipaikakseen. Hän oli kunnallisverolautakunnassa monia vuosia Kiviniemen edustajana. Hän oli myös Kiviniemen Pohjoisen piirin kansakoulujohtokunnan puheenjohtajana. Sodan aikana hän oli Kiviniemen viljelyspäällikkönä.

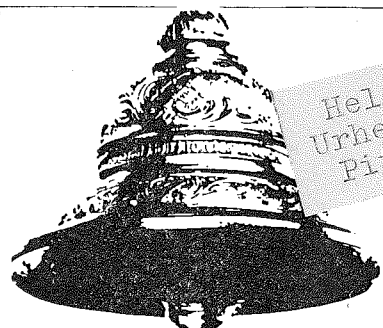
|||||

Kerran — lienee ollut joulupyhien jälkeisenä pyhänä kun jo kolmantena päivänä yhtämittaa tarittiin kirkossa Herran sanaa — oli kirkko seurakuntalaisista aivan tyhjä, vain pappi ja lukkari olivat kahdestaan. Sukeutui siinä seuraava keskustelu:

Eipä ole sanankuulijoita. Mitäs lauletaan? kyseli lukkari ja kerkeväänä ehdotti. Lauletaan "Oi kun paljon pakanoita".

Pappi mietti ja sanoi, eiköhän sopisi paremmin "Oi sä lauma pis-kuinen".

Siitä ei minulla satu olemaan tietoa mikä virsi sinä sunnuntaina veisattiin.

Helsinki
Urheilukatu 20A9
Pitkänen Hilma

TAMPEREEN SEUDUN OSUUSKASSA

— JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI —

oikean joulun sävel

Kohta joulun kellot soivat
— joulupöytään herkut kannetaan
pukinkonttiin monet oivat
lahjat silloin laitetaan.
Käynti kautta meidän talon
joulumielen aikaan saa
antamisen onnen jalan
sydämiimme rakentaa
Hyvää ja rauhaa joulua liik-
keemme jäsenille ja asiakkaille!

Tuotanto

Joulutervehdyksemme

Kuin Joulupalot ennen kirkkotiellä,
pimeään yön loisti — tietä valaisten.
Myös olkoon oppaanamme nytkin vielä,
... kunnes tiemme kääntyy
Kotikunnailleen.

Jenny ja Väinö Vanhanen perheineen.
Toronto.

Klaudia ja Lauri Pelkinen perheineen.
Toronto.

Hilma Valtonen (H-maa). Toronto.

Latin Parasken

syntymäpäivän merkeissä 27. 12. toi-
votamme tämän lehden lukijoille
hyvää uutta vuotta.

Viljo Kukko

Kansikuovan

on piirtänyt ja leikannut kuvalaa-
tat linoleumiin mainoshoitaja Eka
Karppanen.

Toivotamme kaikille asiakkaillemme

Hyvää Joulua

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI
Puh. 78 541

VALKEAKOSKI
Puh. 41 810

Kellot - korut - kullat ja kihlat ym.

OSTATTE EDULLISESTI MEILTÄ

K. Paukku

Nokia, Postia vastapäätä
Puh. 10 731

SUVANNON-SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutulehti, ilmestyy 1965 6 kertaa vuo-
dessa. Tilaushinta 4 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat: 1 mk palsta cm. Vakinaisista ilmoituksista alennus.

Toimituksen ja konttorin osoite: Viiala 6

Puhelin Viiala 397.

Postisiirtotili 47—30 763.

Vastaava toimittaja: Iivari Karpanmäki.

Toimituskunta: Yrjö Raaska, Viktor Ryyppö, Helmi Uosukainen,
Matti Riikonen ja Uno Pulakka.